

EUROPE DIRECT
Poprad

str. 2

MIGRÁCIA: NOVÁ OPERAČNÁ
STRATÉGIA PRE ÚČINNEJŠIE
NÁVRATY

str. 4

REFORMA KONCEPCIE TRHU EÚ
S ELEKTRINOU

EUROSPRAVODAJ

Elektronický mesačník centra Europe Direct Poprad | Január 2023

EURÓPSKA INICIATÍVA ZAMERANÁ NA DIAGNOSTICKÉ ZOBRAZOVANIE V ONKOLÓGII

Komisia odštartovala európsku iniciatívu zameranú na diagnostické zobrazovanie v onkológii. Jej cieľom je podporovať poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, výskumné inštitúcie a inovátorov, aby mohli čo najlepšie využívať inováčné riešenia liečby rakoviny a starostlivosti o onkologických pacientov založené na údajoch. Práca v rámci iniciatívy, ktorá je hlavnou akciou európskeho plánu na boj proti rakovine, sa zameria na vytvorenie digitálnej infraštruktúry, v ktorej sa spoja zdroje s databázami údajov z diagnostického zobrazovania v onkológii z celej EÚ. Zároveň sa zabezpečí dodržiavanie vysokých etických štandardov, dôvera, bezpečnosť a ochrana osobných údajov. Okrem toho infraštruktúra prepojí iniciatívy EÚ, vnútroštátne iniciatívy, siete nemocníc, ako aj výskumné

archívy údajov zo zobrazovania a iných relevantných zdravotných údajov. Európska iniciatíva zameraná na diagnostické zobrazovanie v onkológii odštartovala svoje dva projekty. Prvým je EUCAIM a druhým zariadenie na testovanie

a experimentovanie v oblasti umelej inteligencie pre zdravie (ZTE – zdravie). Úplné fungovanie digitálnej infraštruktúry je plánované na rok 2026.

KOMISIA VYPLÁCA UKRAJINE PRVÉ 3 MILIARDY EUR Z BALÍKA MAKROFINANČNEJ POMOCI+ V CELKOVEJ VÝŠKE 18 MILIÁRD EUR

Komisia vyplatila prvú splátku vo výške 3 miliárd eur z balíka makrofinančnej pomoci+ pre Ukrajinu. Vďaka stabilnej, pravidelnej a predvídateľnej finančnej podpore do výšky 18 miliárd eur na rok 2023 v rámci tohto nástroja bude Ukrajina schopná naďalej vyplácať mzdy a dôchodky a udržiavať prevádzku základných verejných služieb, ako sú nemocnice, školy a bývanie pre premiestnené osoby. Ukrajine to takisto umožní zabezpečiť makroekonomickú stabilitu a obnoviť kritickú infraštruktúru zničenú Ruskom v jeho útočnej vojne, ako je energetická infraštruktúra, vodovodné systémy, dopravné siete, cesty a mosty.

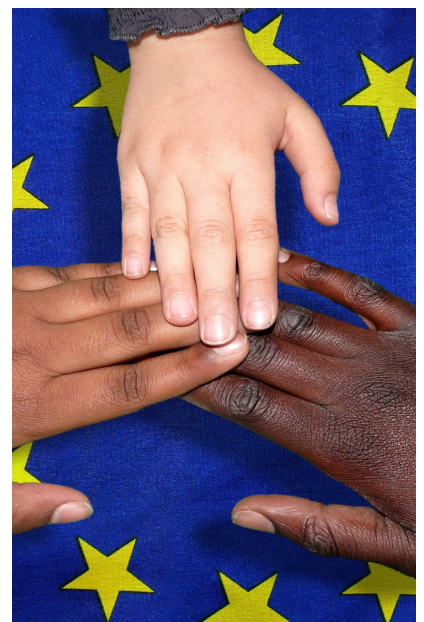

MIGRÁCIA: NOVÁ OPERAČNÁ STRATÉGIA PRE ÚČINNEJŠIE NÁVRATY

Komisia navrhla operačnú stratégiu pre účinnejšie návraty. Jej hlavným cieľom je zvýšiť celkový počet účinných návratov prostredníctvom rýchleho vykonávania v súlade s právom EÚ a Chartou základných práv. Účinný a spoločný systém EÚ pre návraty je ústredným pilierom dobre fungujúcich a dôveryhodných migračných a azylových systémov, ako aj komplexného prístupu Nového paktu o migrácii a azyle. Táto stratégia prispeje k diskusiám počas neformálneho zasadnutia Rady pre spravodlivosť

a vnútorné veci, ktoré sa uskutoční koncom tohto týždňa. Stratégia sa zameriava na štyri kľúčové oblasti:

- cielené akcie zamerané na okamžité potreby vrátane spoločných operácií návratu vo vymedzených tretích krajinách;
- urýchlenie procesu návratu;
- podpora poradenstva v oblasti návratu a reintegrácie;
- digitalizácia riadenia návratov.

VYUŽÍVANIE TALENTOV V EURÓPE: NOVÝ STIMUL PRE REGIÓNY EÚ

Členské štáty EÚ čelia prudkému poklesu počtu obyvateľov v produktívnom veku. Ich počet sa v rokoch 2015 až 2020 znížil o 3,5 milióna a očakáva sa, že do roku 2050 z tohto počtu ubudne ďalších 35 miliónov ľudí. Zároveň je 82 regiónov v 16 členských štátoch (ktoré tvoria takmer 30 % obyvateľstva EÚ) výrazne zasiahnutých práve poklesom počtu obyvateľov v produktívnom veku, nízkym podielom absolventov univerzít a inštitúcií vyššieho vzdelávania, prípadne negatívnou mobilitou svojich obyvateľov vo veku 15 – 39 rokov. Komisia preto spúšťa „Mechanizmus podpory talentov“. Mechanizmus bude podporovať regióny EÚ zasiahnuté zrýchleným poklesom počtu ich obyvateľov v produktívnom veku v snahe zaškoliť, udržať si a prilákať ľudí, zručnosti a kompetencie potrebné na riešenie dosahu demografického prechodu.

Fungovanie mechanizmu je vysvetlené v Oznámení o využívaní talentov v regiónoch Európy a ide o prvú kľúčovú iniciatívu v roku 2023, ktorá má podporiť Európsky rok zručností navrhnutý Komisiou v snahe priniesť nový impulz do procesu rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností. V oznámení sú uvedené na mieru šité a viacrozmerné riešenia orientované na miestne potreby vrátane využívania existujúcich fondov a iniciatív EÚ na podporu regiónov, ktoré sú najviac zasiahnuté prebiehajúcim demografickým prechodom a jeho vedľajšími účinkami, ako aj na predchádzanie vzniku nových a rastúcich územných rozdielov v EÚ. Komisia zároveň uverejnila svoju správu o vplyve demografických zmien za rok 2023, ktorou sa aktualizuje demografická správa z roku 2020. Správa sa nanovo venuje demografickým

trendom a vplyvom, ktoré boli identifikované vo svetle nedávneho vývoja, ako napríklad Brexit, pandémie COVID-19 či ruská vojenská agresia voči Ukrajine. V správe sa zdôrazňuje, že na zabezpečenie budúcej prosperity a blahobytu v EÚ je nevyhnutné riešiť výzvy, ktoré so sebou prináša demografický prechod.

SPRÁVA O POKROKU NOVÉHO EURÓPSKEHO BAUHAUSU

Komisia predkladá prvú správu o pokroku iniciatívy Nový európsky Bauhaus (NEB), v ktorej hodnotí výsledky jej prvých dvoch rokov. Zároveň predstavuje kompas NEB ako prvý nástroj na jej hodnotenie. S Novým európskym Bauhausom vznikla po celej Európe široká komunita organizácií a občanov, ktorí pracujú na spoločnej vízii udržateľnosti, inklúzie a zmyslu pre krásu. NEB sa spája s aktivitami, ako sú udeľovanie cien

Nového európskeho Bauhausu, jeho prvý festival či laboratórium NEB, vďaka ktorým sa formuje nadnárodná občianska sieť. V kontexte Európskeho roka zručností sa budú ceny Nového európskeho Bauhausu za rok 2023 tematicky zameriavať na vzdelávanie a jeho geografické pokrytie, ktoré sa okrem členských štátov EÚ rozšíri aj na západný Balkán. Tento rok vznikne aj akadémia NEB a s cieľom urýchliť transformáciu

na udržateľnú výstavbu, obehovosť a biologické materiály sa začne poskytovať odborná príprava. Cez rozbehnuté projekty, napríklad laboratórium NEB, sa bude Nový európsky Bauhaus presadzovať vo všetkých politikách. Jednou z dôležitých úloh NEB je zvýšiť svoju prítomnosť v krajinách a regiónoch vrátane vidieckych oblastí, v ktorých sa zatiaľ výraznejšie neprejavil.

NULOVÉ ZNEČISTENIE: NOVÉ POŽIADAVKY NA ZABEZPEČENIE LEPŠEJ KVALITY PITNEJ VODY A PRÍSTUPU K NEJ NADOBÚDAJÚ PLNÚ ÚČINNOSŤ

Od januára 2023 sa Európanom zabezpečuje lepšia kvalita pitnej vody a prístup k nej, keďže nové požiadavky vyplývajúce z revidovanej smernice o pitnej vode sa stávajú normou v celej EÚ. Nové pravidlá predstavujú jeden z najvyšších štandardov na svete pre pitnú vodu, a to v súlade s ambíciou nulového znečistenia ohlásenou v Európskej zelenej dohode. Je to aj reakcia na vôbec prvú úspešnú európsku iniciatívu občanov s názvom Right2Water, ktorá získala 1,6 milióna podpisov na podporu zlepšenia prístupu k bezpečnej pitnej vode pre všetkých Európanov. S cieľom zabezpečiť vysokú kvalitu pitnej vody smernica o pitnej vode obsahuje aktualizované bezpečnostné normy, zavádza metodiku na

identifikáciu a riadenie rizík kvality v celom dodávateľskom reťazci vody, stanovuje zoznam sledovaných látok, ako sú mikroplasty, endokrinné disruptory, ako aj nové druhy chemických látok, ktoré sa majú monitorovať, a zavádza ustanovenia o zhode pre výrobky, ktoré sa majú používať v styku s pitnou vodou. Nová smernica sa zaoberá únikom vody, keďže v súčasnosti sa v priemere 23 % upravenej vody stráca počas distribúcie v EÚ. Existujú aj požiadavky, aby členské štáty zlepšili a zachovali prístup k pitnej vode pre všetkých, a najmä pre zraniteľné a marginalizované skupiny. Nová smernica nadobudla účinnosť 12. januára 2021 a členské štáty ju museli transponovať do vnútroštátneho práva.

REFORMA KONCEPCIE TRHU EÚ S ELEKTRINOU

Európska komisia otvorila verejnú konzultáciu k reforme koncepcie trhu Európskej únie s elektrinou. Jej cieľom je lepšie chrániť spotrebiteľov pred nadmernými cenovými výkyvmi, podporiť ich prístup k cenovo dostupnej a bezpečnej energii z čistých zdrojov a dosiahnuť väčšiu odolnosť trhu. Konzultácia podporí prácu Komisie na legislatívnom návrhu, ktorý by mala dodať v prvom

štvrtroku tohto roka. Konzultácia bude prebiehať do 13. februára a bude zameraná na štyri hlavné oblasti:

- zníženie závislosti účtov za elektrinu od krátkodobých cien fosílnych palív a podporu zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov;
- zlepšenie fungovania trhu v snahe zaistiť bezpečnosť

dodávok a naplno využívať alternatívy k dodávkam plynu, ako je skladovanie a reakcia na strane spotreby;

- zvýšenie ochrany a posilnenie postavenia spotrebiteľov;
- zlepšenie transparentnosti a integrity trhu a dohľadu nad ním.

EUROSPRAVODAJ – Elektronický mesačník Informačného centra Europe Direct Poprad.

Vydavateľ: Informačné centrum Europe Direct Poprad. Adresa: Hviezdoslavova 24, 058 01 Poprad.

Texty článkov: Európska únia, EURACTIV. Spolufinancované z rozpočtu EÚ.

Pre použitie obrázka uvedeného v tomto dokumente je potrebné kontaktovať autora obrázka.

© EDIC Poprad, EÚ, 2023

Ďakujeme Vám za čas, ktorý Ste venovali čítaniu Eurospravodaja, veríme, že Vás zaujal.

Vaše pripomienky, návrhy a otázky uvítame na europedirect@europedirectpp.eu.